

© Deze tekst is auteursrechterlijk beschermd.

TITEL: **Een kind met dyslexie**
AUTEURS: **Linda Flebus en Margriet Verweij**

Een kind met dyslexie

Inhoudsopgave

1.	Het verhaal van Linda.....	1
2.	Tips van Linda.....	3
	2.1. Huiswerk en lessen.....	3
	2.2. Lezen.....	5
	2.3. Frans leren.....	6
	2.4. Voorlezen en taalspelletjes	7
3.	De tips van Margriet.....	9
	3.1. Tips voor de leerkracht.....	9
	3.2. Tips voor ouders en leerkrachten	10
	3.3. Bijlage	12

1. *Het verhaal van Linda*

- **rouwproces**

Toen mijn dochter zes was, rees het vermoeden van dyslexie. Bij mezelf was er een gevoel van rouw. Opeens moest ik afstand doen van dromen. En van wat ik voor mijn dochter hoopte en wenste. Achteraf bekeken had ik het toen niet zo zwart moeten zien. Dat ervoer ik pas later. Ik weet nu dat veel ouders in het begin met die gevoelens zitten.

Ik leerde dat je uit dit negatieve denkpatroon moet stappen. Dat je moet proberen om tot actie over te gaan. Ik merk wel dat ouders soms lang in deze periode van rouw en ontkenning blijven zitten. In het belang van je kind probeer je best dit te verwerken. Laat het niet wegen op je kind en je omgeving.

- **schuldgevoel**

Mijn man heeft ook dyslexie. Hij had een schuldgevoel. Naar zijn gevoel had hij haar dit aangedaan. Het deed hem ook denken aan zijn eigen kindertijd. Oude wonden en emoties kwamen terug boven.

- **positief zijn**

Het was dus niet zo' n prettige tijd. Er ging veel door ons heen. Toch hebben we altijd geprobeerd positief te zijn naar onze dochter. Haar niet laten voelen dat we ontredderd waren. Haar blijven steunen. Telkens bevestigen in wat ze goed is. Dat doen we nog altijd. Ze is nu een vrolijke 10-jarige die haar dyslexie goed weet aan te pakken.

- **moeilijk voor het kind**

Dat is niet altijd zo geweest. Ze besepte dat haar resultaten niet klopten met haar intelligentie. Dit heeft een periode zwaar op haar gewogen. We waren (toen ze zeven was) bang voor een depressie. Dit lijkt een te zwaar woord voor een kind van die leeftijd. Toch weet ik van andere ouders dat het voorkomt. We hebben toen alles op alles gezet om haar te motiveren.

- **aanpak**

Een training door een remedial teacher in Nederland gaf resultaat. Onze dochter werd weer vrolijk. Ze leerde een aantal technieken waardoor ze zichzelf in grip kreeg. Dat was (en is nog steeds) erg belangrijk voor haar. De training die zij volgde is omstreden. Een aantal deskundigen vinden het een geldklopperij. Maar ik heb geleerd dat er geen goede en slechte therapieën zijn. Er zijn alleen therapieën die werken en die niet werken. Wat bij het ene kind resultaat geeft, kan een ramp zijn bij een ander kind. Behandeling van een kind met dyslexie is maatwerk. Er zijn geen kant- en klare oplossingen.

- **op zoek naar informatie**

Wij hebben heel wat informatie verzameld de voorbije jaren. Vaak was het zoeken naar een naald in een hooiberg. Naar informatie en een gepaste oplossing . Op het letop - forum kwam ik in contact met andere ouders. Eindelijk een plek waar goedmenende ouders, leerkrachten en therapeuten elkaar vinden.

2. Tips van Linda

We proberen onze dochter te helpen en te stimuleren. Misschien hebben ouders wat aan mijn ervaringen. Hier volgt een lijstje dat niet volledig is. Het reikt een aantal mogelijkheden aan. Ouders kunnen proberen om te kijken of ze bij hun kind passen. Sommige dingen zullen werken, andere dingen niet. Dat voel je als ouder haarfijn aan.

2.1. Huiswerk en lessen

- **Agenda en boekentas**

Mijn dochter is nogal wanordelijk. Haar boekentas zag er vaak als een stort uit. Ik heb geprobeerd haar een systeem aan te leren. De agenda van school hielp. Daarin zit een planning in voor de dag zelf. Maar ook voor het tijdsgebruik thuis en een planning voor de week.

Mijn werkwijze:

- Samen halen we haar boekentas leeg.
- We ordenen wat er in zit. De agenda apart, de boeken en schriften per vak apart. De pennenzak met latten bij elkaar.
- Alle dingen die onnodig in de boekentas zitten, verdwijnen.
- Agenda nemen en kijken wat er die dag te doen valt.

- Een schatting maken van de nodige tijd en de moeilijkheidsgraad. Vervelendste taak eerst (dan zijn ze nog fris). Als die achter de rug is, wordt de rest alleen maar fijner. Na die vervelendste taak komt de fijnste taak. Dan weer de meest vervelende taak die nog overblijft enz.
- Als het huiswerk klaar is, kijken we ook even of we nog iets kunnen/willen doen voor de volgende dagen. Maar meestal is het al zwaar genoeg.

Mijn dochter is nu zo ver dat ze dit systeem alleen gebruikt. De eerste dagen/weken moet je begeleiden en controleren.

- **Tijdstip om huiswerk te maken**

Wij hebben lang gezocht naar het beste tijdstip om huiswerk te maken. Voor mijn dochter is dat net na schooltijd. Ze drinkt en/of eet wat en zet zich meteen aan haar huiswerk. Ze volgt het systeem (zie agenda en boekentas). Ze probeert al zoveel mogelijk te doen voor ik thuis kom.

- **Zelfstandig leren werken**

Dingen waar ze hulp bij nodig heeft, legt ze opzij. Die maakt ze samen met mij. Ze heeft nog steeds mijn aandacht nodig, maar ze kan ook al heel wat zelfstandig. Daar train ik haar op als voorbereiding op het secundair. Tegen dan wil ik dat ze zelfstandig aan een aantal dingen kan werken. Niet meteen aan alles natuurlijk. Ik weet ook wel dat dat een utopie is. Ik denk nu al over de aanpak die we in het secundair gaan gebruiken.

- **Tijdig stoppen**

Ik maak er een punt van om te stoppen met studeren als mijn dochter 'op' is. Ook als de taken dan nog niet afgewerkt zijn. We zitten soms wel twee uur aan haar huiswerk. Als ze blokkeert omdat ze moe is, laat ik haar ontspannen. Ik stop haar in een lekker bad of laat haar wat tv-kijken. Soms kunnen we daarna nog wat werken. Soms niet, daar maak ik geen drama van.

2.2. Lezen

▪ **Samen lezen**

Toen haar leesniveau nog laag was, las ze samen mijn man. Op die manier was mijn man ook betrokken bij haar huiswerk. Zo moest hij geen dingen doen waar hij niet zo goed in is. Spelling oefende ik. Mijn man was creatief bij het oefenen. Dat zorgde voor veel plezier. Soms lasen ze elk om de beurt een zin. Daarbij moesten ze elkaars fouten ontdekken. Mijn dochter dacht dat ze maar de helft van de tekst las. Maar omdat ze de fouten moest zoeken, las ze uiteraard de hele tekst! Mijn dochter had geen faalangst want ze wist dat ook haar vader dyslexie heeft. Als leesvriend was hij minder bedreigend dan ik, die het altijd juist las. Als ik er opzettelijk fouten had ingestoken, had ze dat niet gepikt. Van mijn man dus wel.

▪ **Aanzetten tot lezen**

Mijn dochter leest graag. Dat verwondert me nog steeds. Er is één erg belangrijke voorwaarde voor het graag lezen: het moet haar interesseren! Zo hebben we thuis bijvoorbeeld een kinderencyclopedie. Daar kijkt ze graag in. Er staan korte en duidelijke tekstjes in over onderwerpen die haar interesseren. Zo is ze snel op de hoogte en moet ze geen overbodige informatie lezen. Ze leest erg graag gedichten. Ze heeft zowat alle boeken die er voor haar leeftijd in het Nederlands werden uitgegeven. (Is niet zo erg veel helaas). Die liggen naast haar bed. Vaak leest ze daar 's avonds nog wat in. Verder koop ik voor haar ook elke 14 dagen de "Schatten der Aarde". Ze heeft veel interesse voor stenen en mineralen. In dat toch niet zo eenvoudige tijdschrift leest ze regelmatig stukjes over stenen die haar interesseren.

Ik ben ook heel gemeen in het voorlezen. Ik probeer te stoppen op een spannend moment. De boeken van Harry Potter zijn daar prima voor. Uit nieuwsgierigheid leest ze dan nog een stuk op haar eentje. Als we naar de bibliotheek gaan laat ik haar altijd boekjes kiezen die haar interesseren. Het leesniveau speelt dan geen rol. Als ze maar leest.

2.3. Frans leren

▪ preteaching

In het vijfde leerjaar was er een nieuwe “duivel”: het Frans. We gebruikten de tip van Anny Cooreman. Zij raadt aan om met Pasen van het vierde leerjaar al te beginnen aan Frans. Zo kan je kind al wennen aan de nieuwe taal. Wij gebruikten het handboek en de cd-rom van het 5^e leerjaar. Op die manier had ze weer een succesje. In september was het Frans voor haar niet zo nieuw als voor de anderen. Ze kende zelfs meer dan haar klasgenootjes op dat moment. Toen mijn dochter zes was, wilde ze naar de cursus Frans voor haar leeftijd: le club français. Dat heeft haar veel deugd gedaan. Ze kent nu nog dingen die ze daar spelenderwijs leerde. Toen ze begonnen te schrijven in die club français haakte ze wel af. Dyslexie speelde haar toen parten.

▪ Franse woordjes leren

- Wij schrijven elk woord op een gekleurd kaartje. Blauw voor de “jongenswoorden”, roze voor de “meisjeswoorden”. Gele voor alle andere. Op de voorkant komt het woord in het Frans met het lidwoord. Mijn dochter maakt er een tekening bij. Aan de achterkant komt het woord in het Nederlands. Je kan nu een aantal spelletjes verzinnen met die kaartjes.
  - Franse kant boven en de Nederlandse zeggen
  - het omgekeerde
  - een zelfstandig-naamwoordkaartje, een bijvoeglijk naamwoordkaartje en een werkwoordkaartje trekken. Er dan een zin mee laten maken. Knotsgekke zinnen zijn gegarandeerd een hit én beklijven.
- Voor Franse woorden met een **vervelende schrijfwijze** (met een -eau bijvoorbeeld) maken we lijsten op volgens de uitgang.

Château, eau, beau of vieille en bouteille zijn dan opeens woorden die iets gemeen hebben. Dat is voor het kind met dyslexie een hele hulp. Het ziet dan een structuur.

- **Tip voor Frans van Marleen Bringmans** van Eureka Kopieer de Petit Grammaire die achteraan in Eventail voor het zesde leerjaar staat al in het begin. Dus in het vijfde leerjaar. Ga regelmatig met het kind eens kijken als het kind grammatica leert. Het zal dan de structuur zien en er zich van bewust worden wat er nog komt. As je het bepaald lidwoord geleerd hebt, zie je dat er ook nog een onbepaald lidwoord is. Dat bereidt je dan al voor op wat komen gaat.
- **Strategie**
Nog zo' n tip van Marleen voor begrijpend lezen. Als je dyslexie hebt, duurt het wel even om een tekst te lezen. Daarna de vragen en weer in de tekst gaan zoeken naar het antwoord, vraagt ook veel tijd. Een eenvoudige oplossing: laat EERST de vragen lezen en pas daarna de tekst. Het kind leest gerichter lezen en zoekt al naar het antwoord. Geef die tip ook door aan de leerkracht van je kind!

2.4. Voorlezen en taalspelletjes

- **Voorlezen**
Onze dochter kan haar woordenschat door lezen niet zo snel uitbreiden. Ik lees vaak voor uit boeken in haar interessesfeer. Je kan woorden die ze niet verstaan uitleggen. Er zijn goede kinderboeken op de markt. Deze tip geldt niet alleen kinderen met dyslexie. Haast alle kinderen genieten van voorlezen. Er zijn ook een aantal verhalen op cd-rom op de markt (o.a. de Harry Potter boeken!)

- **Taalspelletjes** spelen op verloren momenten
Onderweg in de auto spelen we wel eens spelletjes:
  - Zoek woorden die beginnen met de laatste letter van een woord. Je begint bijvoorbeeld met paard. De volgende speler zoekt een woord met een d.
  - Zo leren ze bijvoorbeeld spelenderwijs dat de meeste werkwoorden eindigen op –en. Je oefent op d of t aan het einde van een woord. Ze moeten immers het meervoud geven om te horen of het woord eindigt op een d of een t. Dat is belangrijk voor het vervolwoord.
  - Zoek woorden die meerdere betekenissen hebben en som die betekenissen ook op. Bijvoorbeeld: bank, roos, bloem, ...

- **Ander taalspelletje**
Mijn dochter moest een 100-tal woorden leren schrijven. Ik had geen idee hoe ik dat moest aanpakken. Een tip van logopediste Annemie.
We maakten een plattegrond van een huis met veel kamers. Daarbij ook kaartjes met de te leren woorden op. Elke kamer kreeg een naam. De au-kamer, de ou-kamer, de ng-kamer, de c-kamer enz.
We legden samen de kaartjes in de kamers. Hierdoor leerde ze dat sommige woorden in meerdere kamers horen (lees: aan verschillende spellingsregels moeten voldoen). Voordeel is dat je kind minder moet schrijven. Het schrijft maar één keer de woorden (op de kaartjes) maar oefent de schrijfwijze vaker in.

3. De tips van Margriet

Je kunt heel wat leren van andere ouders. Hier volgen de tips die Margriet Verweij doorspeelde via 'letop'. Margriet is Nederlandse, moeder van 3 kinderen met dyslexie (en bijna klaar met de studie dyslexiespecialist).

3.1. Tips voor de leerkracht

- Zet een **kind met dyslexie vooraan** in de klas. Dan wordt het niet afgeleid.
- **Nakijken met een andere kleur dan rood**. Met groen bvb ziet het er vriendelijker uit. Ogenschijnlijk is er minder fout!
- Het zelf nakijken van werk is voor een kind met dyslexie haast geen doen. Ze zien de fouten gewoonweg niet. **Samen nakijken** is vaak de enige oplossing.
- **Voor rekentoetsen: minder oefeningen op een blad**. Bij ons staan er vaak 100 sommen op een vel (5 rijtjes van ieder 4 x 5 sommen). Een leerling vertelde me dat hij rekenen wel leuk vond, maar dat hij van zo een blad misselijk werd (hij had dat echter nooit tegen de leerkracht gezegd). Het begin lukte hem wel, maar hoe verder hij kwam, hoe meer hij de fout in ging. Hij overzag de hoeveelheid "dansende" sommen niet meer. Hij zag dan ook geen verschil meer tussen x sommen of + sommen. Het probleem was vlug opgelost.
  - Ik heb toen het hele rekenvel vergroot op A3.
  - Alle rijtjes met sommen los geknipt (dus per kaartje 1 rijtje van 5 sommen).
  - Gesorteerd op soort: + sommen bij elkaar enz. Je krijgt dan 4 stapeltjes: +sommen, : sommen, - sommen en x sommen.

- In deze volgorde legt men ze met de beeltenis naar beneden op de tafel .
- De leerling neemt een leeg vel papier, pakt het bovenste blaadjes van de + sommen, legt dat op zijn blad en maakt zijn werk.

Het overzicht is er. Geen afleiding van het misselijk makende blad met alle opgaven. Ook geen vergissing met + en x sommen (wat voor dyslectische kinderen vaak hetzelfde kan zijn). Het lijkt heel veel werk, maar is het in feite niet.

- Wij hebben hier het fenomeen '**bordrijwoordjes**', 20 woordjes waarbij een zelfde soort moeilijkheid wordt geoefend. Vaak moeten de leerlingen dit thuis ook oefenen en krijgen daar dan later een dictee over, waar maar 10 van de 20 woorden in voorkomen. Ik kreeg van de leerkracht in een schrift deze 10 woorden om thuis te oefenen. Had mijn dochter telkens een succeservaring bij het dictee!¹

3.2. Tips voor ouders en leerkrachten

- Ik heb destijds voor mijn dochter een **structuurrijtje met icoontjes** gemaakt voor in de klas. Deze had ik samen met haar uitgezocht. Ze "vergat" telkens iets bij het zelfstandig werken, meestal nakijken! (*zie bijlage*)
- Kinderen met dyslexie (en ook veel volwassenen) hebben vaak ook het **alfabet niet geautomatiseerd**. Ze kunnen wel het "liedje" opzeggen. Maar bij het opzoeken in een register (telefoonboek, woordenboek, atlas) moeten ze weer heel het alfabet opzeggen. Dat kost heel veel tijd. Vaak vergeten ze dan het op te zoeken woord. Ik heb toen het hele alfabet in opgeschreven, en er strookjes van gemaakt (*zie bijlage*).

¹ Voetnoot van Linda : dit deed ik ook bij mijn dochter en inderdaad als er maar één regel moet worden toegepast en als het geen zinnendictee is waar alle regels opeens in het spel komen, gaat het vaker goed en hebben ze ook eens een succesje bij dictee.

Opzoeken gaat dan zo.

- Je moet het woord worteltje opzoeken,
- je slaat het woordenboek altijd 'ergens' open.
- Je zit bvb bij koekje: je kijkt op je strookje waar de K staat en waar de W staat. Dan weet je welke kant je op moet bladeren.
- Ben je bij de W dan kijk je wat de volgende letter is: de O.
- Je zit bij wassen, dan weet je weer dat je verder moet zoeken, tot je bij worteltje bent.

Het scheelt een hoop tijd, omdat je niet telkens het alfabet op hoeft te zeggen. Ik heb er al honderden gemaakt, ook voor volwassenen

- **Typen.** De letters op het toetsenbord zijn hoofdletters. Vooral in het begin hebben leerlingen daar problemen mee. Er komt immers een 'gewone' letter op het scherm. Een plakkertje op de toetsen met de 'gewone letter geeft wat meer duidelijkheid.

Ik denk dat Belgische dyslectische leerlingen niet verschillen met Nederlandse dyslectische leerlingen en met bovenstaande ideetjes ook iets kunnen.

3.3. Bijlage

pak je boek en je schrift

maak je werk

letop

kijk na met de juf

in je map

klaar

goed gedaan

a b c d e f g h i j k l m n
o p q r s t u v w x ij z

a b c d e f g h i j k l m n
o p q r s t u v w x ij z